

YAXSHI MUOMALA QILINMOG'IGA KIM HAQLIROQ?

Umarova Yorqinoy Shamsidinovna¹

¹ Samarqand viloyati Kattaqo'rg'on tumani

61-umumiy o'rta ta'lim maktabi

Ona tili va Adabiyot o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5813615>

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 20-Dekabr 2021

Ma'qullandi: 25-Dekabr 2021

Chop etildi: 30-Dekabr 2021

KALIT SO'ZLAR

tarix, Muomala
madaniyati, munosabat.

ANNOTATSIYA

Ta'limsiz tarbiyani tarbiyasiz ta'limni tasavvur etish qiyin. Tarbiyaning asosi muloqotlar jarayonlarida nomoyon b'ladir. Muomala madaniyatining shakllanishida oilaning, ota-ona ning o'rnini beqiyos. Ma'naviyati yuksak, siyrati uygoq onalarimiz - tarbiya o'cho'gi.

Dekabr oyida makdablarimizda tarix, ijtimoiy fanlar hamda tarbiya fanlari oylikari o'tkazilmoqda. Fan oyliklarini o'tkazishda ham ko'zlanga maqsadlarimiz bisyor. Ta'lim va tarbiya egizak tushunchalar. Chunki ta'limsiz tarbiyani tarbiyasiz ta'limni tasavvur etish qiyin. Tarbiya – bu fan sifatida yaqin yillardan maktab dasturiga fan sifatida o'quvchi yoshlarimizga odob – axloq doirasidagi bilimlar berilib kelinmoqda. Tarbiya – bu so'z zamirida qanchalik mukammal sinoatga to'la, insoniy muomala munosabatlar umumlashganiga yana bir bora min bo'lamiz. Inson zoti yaralibdiki bu dunyo go'zallik qonunlari asosiga bino bo'lganligi unda har bir insonning xulqi va nutqi ham ko'rinishi, kiyinishi ham oila davrasida, atrofdagi insonlarga bo'lgan munosabati – yu muomala madaniyati ya'ni

muloqoti ham go'zal bo'lsa nur ustiga a'lo nur bo'ladi. Muomala madaniyati – ma'naviyatimizning asosi deb olsak xulqimiz, odob axloqimiz o'sha madaniyatimizga sayqal berib jozibador qilib ko'rsatib bir manba bo'lib hisoblanadi. Har birimizda shakllanib kelgan va shakllanib kelayotgan ijobiy faziylatlar komillik sari yetaklasa, salbiy illartlar tubanlik qa'riga tortadi. Bu jihatlar muloqot va munosabat, muhokamajarayonida bir qarashda bizni kimligimizni ma'naviy saviyamizni hamda qiyofamizni oynadek ko'rsatib beraoladi. Dono xalqimiz, "Qush uyasida ko'rganini qiladi," deb bejizga aytishmagan. Har birimiz oilamizda olgan tarbiyamizni muloqotimiz orqli ko'rsatib qo'yamiz. Bizning o'zbek oilalarimizda odatda ota – fayz – barokat va ibrat timsoli, ona – mehr – muhabbat va tarbiya o'chog'i,

farzand esa go'zal tarbiya merosxo'ridir . Farzand tarbiyasi ! Ota – onadan naqadar kuchli ma'suliyatni , va albatta yuksak ibrat namunasini talab qiladi . Haqiqatan har bir farzand muomala madaniyatini , muloqotni eng avvalo onadan o'rganadi . uning ongu shuuriga ona allasi bilan hamohang shakillanib boradi. Shu o'rinda buyuk muhaddis Imom Al – Buxoriyning “ Al – jome as – sahih kitobida keltirilgan muborak hadisi shariflaridan biridan birida shunday jumalarga ko'zim tushadi . Abu hurayra raziyollohu anhu rivoyat qiladi “ Biro dam Rasulullohu sollallhu alayhu vassalamning huzuriga kelib ,Yo Rasululloh , mening yaxshi muomala qilganligimga kim haqliroq ? – deb so'radi. Janob Rasululloh „Onang „ deb javob berdi . u yana kim deb so'radi „Onang „ deb aytdilar . U yana kim deb so'raganlarida „ Otang „ deb javob qildilar . Hayotiy kuzatishlarimiz shuni ko'rsatadiki , muomala madaniyati , yurush turush , mehr – u oqibati bilan barchamizga o'rnak bo'la oladigan onalarni farzand tarbiyasida nechog'lik ulug'vor ekanligini

guvohi bo'lganmiz . Ma'naviyati yuksak , siyrati uyg'oq onalarimiz albatta tarbiya o'chog'I sanaladi . Ana o'sha tarbiya o'chog'ida toblanib , qozonda qaynagan manan va axloqal go'zal tarbiya egasi , yetuk komil inson maqomiga sazovor bo'lishadi . Men darslarimda muomala madaniyati uning asosini esa bilim , ma'rifa hamda axloqiy tarbiya etishini otamning purma'no hikmatlarga to'la nasixatlari – yu , onamning onamning tarbiya o'chog'ida toblanib , hayotiy kuzatishlarim asosida uyg'unlashtirgan holda o'quvchilarimning ongu shuuriga singdirib boraman . Muloqotlar mezon , muomalamiz , mohiyati bo'lgan xulqiy va nutqiy madaniyatimiz bizga onamiz allasi bilan singib , ma'naviyatimizni shakillantirib , yetuklik sari yuksaltirib , komil inson maqomizga sazovor etadi . Bugungi kunda farzandlarni mana shunday yetuk komil insonlar qilib onalarni ko'paytirish jamiyyatimizga onaga , ayolga , qizbolaga , va ularning ma'nan yusalib borishiga qaratilgan siyosat bundan dalolatdir .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. 5-sinf adabiyoti Tòrtinchi nashr Mualliflar S Ahmedov, BQosimov , R Qòchqorov , Sh Rizayev . „Toshkent -2020.